

**ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАПН УКРАЇНИ**

**Пометун О. І., Ремех Т.О., Малієнко Ю. Б.,
Мороз П. В.**

**Робоча програма дисципліни
КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНА
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ
ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ**

для здобувачів вищої освіти

**Ступінь «Доктор філософії»
Спеціальність 014 Середня освіта**

Київ– 2023

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

«ПОГОДЖЕНО»

Директор Інституту педагогіки НАПН
України

Заступник директора з наукової роботи
Інституту педагогіки НАПН України

Олег ГОПУЗОВ

Микола ГОЛОВКО

від "05" жовтня 2023 р.

від "05" жовтня 2023 р.

**КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ
ІСТОРІЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА

дисципліни для здобувачів вищої освіти

ступінь «Доктор філософії»

спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

КИЇВ-2023

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

Завідувач аспірантури та докторантури

 Марина ЗАГОРУЛЬКО

УДК 378.07+373.5.016:94

Компетентнісно орієнтована методика навчання історії та громадянської освіти. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями). 21 с.

Автори:

Пометун О. І., доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України;

Ремех Т.О., кандидат педагогічних наук, старший дослідник, завідувач відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України;

Малієнко Ю. Б., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України;

Мороз П. В., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України.

Рецензенти:

Біда Олена Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та психології Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ;

Назаренко Тетяна Геннадіївна, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу Інституту педагогіки НАПН України.

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України.

Протокол № 10 від «05» жовтня 2023 р.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2023 рік

© Пометун О. І., 2023 рік

© Ремех Т.О., 2023 рік

© Малієнко Ю. Б., 2023 рік

© Мороз П. В., 2023 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 1	Галузь знань: 01– «Освіта/Педагогіка»	Дисципліна за вибором
Загальна кількість годин – 30		
Змістових модулів – 2	Спеціальність 014 «Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)	Рік підготовки:
		3-й
		Семестр
Індивідуальні заняття не передбачено	Ступінь вищої освіти – доктора філософії	Лекції
		4 год
		Семінарські заняття
		6 год
		Самостійна робота
		20 год
		Вид контролю: Залік

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1:2.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Метою навчальної дисципліни «Компетентнісно орієнтована методика навчання історії та громадянської освіти» є: забезпечення якісної психолого-педагогічної та практичної підготовки здобувачів наукового ступеня «доктора філософії» до дослідження та розв'язування проблем методики навчання історії, громадянської освіти та інших предметів і курсів галузі у контексті підходів, що передбачені Законом України «Про загальну середню освіту», Державними стандартами освіти в Україні та концепцією «Нова українська школа».

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування наступних компетентностей:

1.6. Програмні компетентності	
1.6.1. Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері освіти, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

<p>1.6.2. Загальні компетентності (ЗК)</p>	<p>ЗК 1. Здатність самостійно здобувати нові знання в галузі освіти, теорії та методики навчання.</p> <p>ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 3. Здатність мислити аналітично та критично у процесі науково-дослідної діяльності.</p> <p>ЗК 4. Здатність застосовувати кращі освітньо-педагогічні практики у професійно-педагогічній діяльності.</p> <p>ЗК 6. Здатність організовувати продуктивну усну та письмову комунікацію в освітній, науковій та управлінській діяльності, зокрема у міжнародному середовищі.</p> <p>ЗК 7. Здатність використовувати інноваційні інформаційні технології та створювати нові електронні (цифрові) освітні ресурси з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей здобувачів освіти.</p> <p>ЗК 8. Здатність розв'язувати дослідницькі проблеми із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p>
<p>1.6.3 Фахові компетентності (ФК)</p>	<p>ФК 1. Здатність використовувати когнітивні та практичні уміння, навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для моделювання та організації освітнього процесу з навчальних дисциплін, предметів та інтегрованих курсів у закладах освіти.</p> <p>ФК 2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень українською та іноземною мовами, розуміти іншомовні наукові тексти за напрямом досліджень.</p> <p>ФК 3. Здатність застосовувати практико-орієнтовані методики навчання у професійно-педагогічній діяльності з предметної спеціальності.</p> <p>ФК 4. Здатність здійснювати та організовувати проєктну діяльність в конкретній предметній освітній галузі.</p> <p>ФК 5. Здатність до організації партнерської (суб'єкт-суб'єктної) взаємодії в науково-дослідній діяльності та освітньому процесі.</p> <p>ФК 6. Здатність здійснювати моніторинг та оцінювання результатів власної науково-дослідної і практичної педагогічної діяльності в конкретній освітній галузі, визначати напрями подальших досліджень та індивідуальні професійно-педагогічні потреби.</p> <p>ФК 7. Здатність використовувати спеціалізовані уміння та навички розв'язання проблем для виконання кваліфікаційної праці (дисертації) та презентації результатів власних наукових досліджень.</p>

1.7. Програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності	Знання	Уміння та навички
ПРН			
ПРН 1	Здатність самостійно здобувати нові знання в галузі освіти, теорії та методики навчання.	<ul style="list-style-type: none"> - знання про різні типи джерел інформації та способи роботи з ними; - знання про сучасні технології пошуку, аналізу та інтерпретації професійно значущої інформації; - знання про методи та інструменти оброблення та аналізу інформації. 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння працювати з джерелами різних типів; - уміння здійснювати пошук, оброблення та аналіз професійно значущої інформації; - уміння застосовувати методи та інструменти для оброблення та аналізу професійно значущої інформації.
ПРН 2	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	<ul style="list-style-type: none"> - знання про сучасні світові та вітчизняні освітньо-наукові тренди та освітні практики; - освітньо-предметні знання (за предметними спеціальностями) відповідно до сучасного стану розвитку відповідної галузі та методики її реалізації; - знання про креативне мислення, інноваційну науково-дослідну діяльність в галузі освіти та методи її активізації; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння постійно оновлювати знання в галузі освіти та наук про освіту; - уміння визначати актуальні проблеми освітньо-предметної галузі, методики навчання як педагогічної науки та пропонувати механізми їх вирішення; - уміння застосовувати методики генерування ідей та управлінських рішень; - уміння приймати ефективні рішення під час здійснення науково-дослідної та професійно-педагогічної діяльності
ПРН 3	Здатність мислити аналітично та критично у процесі науково-дослідної діяльності.	<ul style="list-style-type: none"> - знання про особливості здійснення науково-дослідної діяльності в галузі освіти; - знання про стратегії застосування аналітичного та критичного мислення; 	<ul style="list-style-type: none"> - уміння здійснювати аналітичну діяльність у процесі науково-дослідної роботи та критично оцінювати її результативність; - уміння опрацьовувати та оцінювати джерела, застосовуючи стратегії аналітичного й критичного мислення; - уміння здійснювати аналітичну діяльність під час організації та реалізації освітнього процесу та критично оцінювати його результативність.

ПРН 4	Здатність застосовувати кращі освітньо-педагогічні практики у професійно-педагогічній діяльності.	- знання про сучасні світові та вітчизняні інноваційні освітньо-педагогічні практики, механізми їх застосування в умовах конкретного закладу освіти.	- уміння виявляти кращі сучасні освітньо-педагогічні практики; - уміння адаптувати інноваційні освітньо-педагогічні практики до потреб системи освіти в Україні; - уміння застосовувати інноваційні освітні практики в умовах конкретного закладу освіти.
ПРН 6	Здатність організувати продуктивну усну та письмову комунікацію в освітній, науковій та управлінській діяльності, зокрема у міжнародному середовищі.	- знання про комунікацію в освітній, науковій та управлінській діяльності, міжособистісну та педагогічну взаємодію.	- уміння організувати процес комунікації в освітньому процесі, науковій та управлінській діяльності на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії; - уміння здійснювати педагогічну взаємодію між суб'єктами освітнього процесу, наукової діяльності та управління.
ПРН 7	Здатність використовувати інформаційні технології та створювати нові електронні (цифрові) освітні ресурси з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей здобувачів освіти.	- знання про сучасні інформаційні технології, типи та особливості створення засобів їх реалізації; - знання про психолого-педагогічні, ергономічні, санітарно-гігієнічні вимоги до електронних освітніх ресурсів та організації роботи з ними здобувачів освіти.; - знання про форми, методи, способи застосування в освітньому процесі та науковій діяльності інформаційних технологій, електронних засобів навчального призначення й цифрових електронних ресурсів.	- уміння застосовувати в науковому та освітньому процесі електронні засоби навчального призначення, цифрові освітні ресурси, віртуальні освітні середовища; - уміння створювати дидактичне комп'ютерне забезпечення освітнього процесу за предметними спеціальностями з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей здобувачів освіти.
ПРН 8	Здатність розв'язувати дослідницькі проблеми із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.	- знання основ етики організації і здійснення науково-дослідної діяльності та освітнього процесу; - знання принципів професійної етики та академічної доброчесності; - знання вимог законодавства щодо дотримання принципів професійної етики та	- уміння дотримуватися етичних норм та принципу академічної доброчесності в процесі науково-дослідної та педагогічної діяльності; - уміння організувати і здійснювати наукову діяльність та освітній процес з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності;

		академічної доброчесності в науковій та педагогічній діяльності.	- уміння стимулювати здобувачів освіти щодо дотримання норм професійної етики та академічної доброчесності.
ПРН 9	Здатність цінувати і пропагувати українську культуру та освіту, поважати мультикультурність.	- знання про традиції української національної культури та освіти; - знання про мультикультурність сучасного суспільства, толерантність та попередження виникнення конфліктних ситуацій	- уміння виявляти повагу, цінувати та пропагувати кращі традиції української національної культури й освіти; - уміння бути толерантним у сучасному мультикультурному суспільстві.
ПРН 10	Здатність використовувати когнітивні і практичні уміння, навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для моделювання й організації освітнього процесу з навчальних дисциплін, предметів та інтегрованих курсів у закладах освіти.	- знання історико-педагогічних особливостей та тенденцій розвитку методики навчання відповідно до предметних спеціальностей; - знання принципів побудови та механізмів реалізації освітніх стандартів, освітніх та модельних навчальних програм; - знання про ключові компетентності, що формуються у здобувачів освіти за результатами навчання; про наскрізні гнучкі уміння (soft skills); - знання вимог до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти (відповідно до предметної освітньої галузі); - знання традиційних та інноваційних методик і технологій моделювання змісту навчання, створення й оцінювання якості сучасного підручника; - знання про застосування принципів диференціації та інтеграції в навчанні, компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого підходів; - знання сучасних	- уміння визначати актуальні проблеми методичної науки та освітньої практики (відповідно до предметної освітньої галузі); - уміння моделювати зміст навчальної дисципліни, предмета, інтегрованого курсу та реалізовувати його в навчальній, модельній навчальній програмі та підручнику; - уміння визначати вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти (відповідно до предметної освітньої галузі); - уміння створювати авторські методики на основі використання набутих когнітивних та практичних умінь, навичок, майстерності та інноваційності; - уміння здійснювати контроль та оцінювання результатів навчання здобувачів освіти; - уміння розробляти та реалізовувати моделі управління освітнім процесом; - уміння розвивати наскрізні гнучкі уміння (soft skills).

		технологій та інструментів контролю й оцінювання результатів навчання здобувачів освіти; - знання методологічних основ управлінської діяльності та освітнього менеджменту.	
ПРН 11	Здатність усно і письмово презентувати й обговорювати результати наукових досліджень українською та іноземною мовами, розуміти іншомовні наукові тексти за напрямом досліджень.	- знання про норми і стилі української літературної мови, використання усного та писемного мовлення - знання про прийоми та методи збагачення мовлення здобувачів освіти для висловлення ними думок, почуттів і ставлень в освітньому процесі та процесі науково-дослідної діяльності; - знання про стратегії комунікації з учасниками освітнього процесу; - знання іноземної мови на рівні B2/C1 відповідно до глобальної шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.	- уміння здійснювати усну та письмову комунікацію державною мовою (іноземною/іноземними мовами); - уміння застосовувати прийоми та методи збагачення мовлення здобувачів освіти; - уміння висловлювати думки, почуття і ставлення в освітньому процесі та процесі науково-дослідної діяльності (державною та іноземною/іноземними мовами); - уміння формулювати усно та письмово науково обґрунтовані думки (державною та іноземною/іноземними мовами); - уміння формувати в здобувачів освіти здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії засобами активної та пасивної комунікації.
ПРН 12	Здатність застосовувати практико-орієнтовані методики навчання у професійно-педагогічній діяльності предметної спеціальності.	- знання особливостей проектування та використання практико-орієнтованих методик навчання з предметних спеціальностей.	- здатність добирати, розробляти та використовувати практико-орієнтовані методики з предметних спеціальностей.
ПРН 13	Здатність здійснювати та організовувати проектну діяльність в конкретній предметній освітній галузі.	- знання про основні етапи та особливості реалізації проектної діяльності в конкретній предметній галузі; - знання про взаємодію суб'єктів освітнього процесу під час проектної діяльності; - знання про освітній та розвивальний потенціал	- уміння здійснювати взаємодію в проектній діяльності (для конкретної предметної освітньої галузі); - уміння організовувати взаємодію суб'єктів освітнього процесу під час проектної діяльності; - здійснювати ефективне управління проектною

		навчальних проєктів (за предметною спеціальністю); - знання про розподіл ролей учасників проєктної групи; - знання особливостей управління проєктною діяльністю.	діяльністю.
ПРН 14	Здатність організації партнерської (суб'єкт-суб'єктної) взаємодії в науково-дослідній діяльності освітньому процесі.	- знання принципів партнерської взаємодії в науковій діяльності та освітньому процесі; - знання особливостей та етапів формування суб'єкт-суб'єктних відносин; - знання основних форм конструктивної взаємодії між дослідниками, учасниками освітнього процесу.	- уміння застосовувати механізми реалізації партнерської взаємодії між дослідниками, учасниками освітнього процесу, представниками громадських організацій; - уміння координувати та стимулювати суб'єкт-суб'єкту взаємодію.
ПРН 15	Здатність здійснювати моніторинг та оцінювання результатів власної науково-дослідної і практичної педагогічної діяльності в конкретній освітній галузі, визначати напрями подальших досліджень та індивідуальні професійно-педагогічні потреби.	- знання критеріїв оцінювання результатів науково-дослідної і освітньої діяльності наукової установи, закладу освіти, науковця та педагогічного працівника; - знання форм та інструментарію моніторингу й оцінювання результатів науково-дослідної та практичної педагогічної діяльності; - знання форм і технологій безперервного професійного розвитку; - знання сучасних вітчизняних та зарубіжних тенденцій формування професійної траєкторії науковця та педагога.	- уміння встановлювати результати власної науково-дослідної і практичної педагогічної діяльності в конкретній предметній освітній галузі; - уміння здійснювати самоаналіз результатів науково-дослідної та професійної діяльності; - уміння застосовувати різні форми та інструментарій моніторингу й оцінювання результатів науково-дослідної та педагогічної діяльності; - уміння визначати індивідуальні професійні потреби; - уміння розробляти критерії оцінювання науково-дослідної та педагогічної діяльності; - уміння коригувати власну професійну траєкторію за результатами оцінювання якості науково-дослідної та педагогічної діяльності.
ПРН 16	Здатність використовувати спеціалізовані уміння та навички розв'язання проблем для виконання	- знання психолого-педагогічних засад здійснення науково-дослідної діяльності; - знання про методики та технології аналізу предметної галузі з метою визначення проблем та	- уміння визначати наукові проблеми в обраній освітньо-предметній галузі; - уміння планувати етапи наукового дослідження; - уміння добирати оптимальний методологічний інструментарій, застосовувати методи

	кваліфікаційної праці (дисертації) та презентації результатів власних наукових досліджень.	розроблення механізмів їх розв'язання; - знання вимог до публікацій на здобуття наукового ступеня; - знання вимог до кваліфікаційної праці (дисертації), її структури, технології виконання та презентації отриманих наукових результатів;	педагогічного і міждисциплінарного дослідження; - уміння оформлювати результати дослідження в наукові публікації та супроводжувати їх подання до фахових видань, зокрема, таких, що входять до провідних міжнародних наукометричних баз; - уміння оформлювати кваліфікаційну працю (дисертацію) згідно з вимогами; - уміння презентувати ключові результати наукового дослідження.
--	---	--	---

В *результаті* вивчення дисципліни «Компетентісно орієнтована методика навчання історії та громадянської освіти» здобувач має:

знати:

- сутність, складники, принципи, закономірності навчання історії та громадянської освіти в закладах загальної середньої освіти;
- сутність і вимоги компетентісного підходу в освіті, структуру і систему компетентностей, умови їх формування в учнів засобами історії та громадянської освіти;
- сутність і вимоги технології компетентісно орієнтованого навчання історії та громадянської освіти, вимоги до викладання вчителя і навчання учнів у контексті технології, умови її ефективного застосування у навчанні предметів/курсів галузі;
- сутність і вимоги розвитку наскрізних умінь учнів засобами освітньої галузі;
- основні напрями наукових досліджень з проблеми «Компетентісно орієнтована методика навчання історії та громадянської освіти у ЗСО»;
- вимоги до підготовки науково-методичних матеріалів;

вміти:

- характеризувати сутність і вимоги компетентісного підходу в сучасній освіті;
- проводити відбір і конструювання предметного навчального змісту з урахуванням вимог цих підходу;
- планувати моделі (технології, матриці) організації навчання, навчальні заняття з різних предметів/курсів і для різних вікових груп в ЗСО з урахуванням вимог компетентісно орієнтованого навчання та створювати науково-методичні матеріали для вчителів з урахуванням вимог компетентісно орієнтованого навчання;
- досліджувати питання запровадження компетентісно орієнтованого навчання у педагогічній літературі та методичних джерелах, практиці педагогів;
- критично опрацьовувати різні джерела інформації (статті, розробки уроків тощо) у фаховій літературі та Інтернет-ресурсах, зокрема знаходити та аналізувати відповідні сайти тощо;

обґрунтовувати та проявляти позитивне ставлення:

- щодо набуття нових знань і умінь у сфері компетентісно орієнтованого навчання історії та громадянської освіти в ЗСО, ретельного прогнозування і проектування навчального процесу в усіх його складниках і компонентах, запровадження теоретичних знань у практику викладання окремих предметів/курсів освітньої галузі в ЗСО.

Програма навчальної дисципліни «Компетентісно орієнтована методика навчання історії та громадянської освіти» складається з двох модулів. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 30 годин / 1 кредит за ЄКТС.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		лекц.	сем. зан.	с.р.
Змістовий модуль 1. Організації компетентісно орієнтованого навчання громадянської освіти та історії у закладах загальної середньої освіти як предмет історико-методичного дослідження				
Тема 1. Формування ключових компетентностей учнів - методологічна основа Державного стандарту освіти засобами громадянської та історичної освітньої галузі	7	2	-	5
Усього за змістовим модулем 1	7	2	-	5
Змістовий модуль 2. Особливості організації навчального процесу у закладах загальної середньої освіти з урахуванням вимог компетентісного підходу				
Тема 2. Технологія компетентісно орієнтованого навчання предметів і курсів освітньої галузі	2	2	-	-
Тема 3. Теорія і практика формування ключових компетентностей учнів у навчанні предметів і курсів освітньої галузі	7	-	2	5
Тема 4. Розвиток наскрізних умінь учнів засобами освітньої галузі	7	-	2	5
Тема 5. Моніторинг і оцінювання результатів компетентісно орієнтованого навчання	7	-	2	5
Усього за змістовим модулем 2	23	2	6	15
Усього:	30	4	6	20

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назви тем лекцій	Кількість годин
1.	Формування ключових компетентностей учнів - методологічна основа Державного стандарту освіти засобами громадянської та історичної освітньої галузі	2
2.	Технологія компетентісно орієнтованого навчання предметів і курсів освітньої галузі	2
	Разом	4

Тема 1. Формування ключових компетентностей учнів - методологічна основа Державного стандарту освіти засобами громадянської та історичної освітньої галузі

План:

- 1) Компетентнісний потенціал освітньої галузі.
- 2) Поняття та вимоги до результатів навчання.
- 3) Умови організації компетентнісно орієнтованого навчання учнів громадянської освіти та історії.
- 4) Види навчальної діяльності учнів як інструмент компетентнісно орієнтованого навчання предметів і курсів галузі.

Тема 2. Технологія компетентнісно орієнтованого навчання предметів і курсів освітньої галузі

План:

- 1) Формування в учнів системи компетентностей засобами предметів і курсів освітньої галузі.
- 2) Методи, форми і засоби навчання громадянської освіти та історії у контексті компетентнісного підходу.
- 3) Педагогіка партнерства та нова роль вчителя історії та громадянської освіти в контексті НУШ.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем семінарських занять	Кількість годин
1.	Теорія і практика формування ключових компетентностей учнів у навчанні предметів і курсів освітньої галузі	2
2.	Розвиток наскрізних умінь учнів засобами освітньої галузі	2
3.	Моніторинг і оцінювання результатів компетентнісно орієнтованого навчання	2
	Разом	6

Тема 1. Теорія і практика формування ключових компетентностей учнів у навчанні предметів і курсів освітньої галузі

Питання для обговорення:

1. Суть компетентності та компетентнісного підходу в контексті НУШ.
2. Особливості формування ключових компетентностей учнів засобами предметів і курсів освітньої галузі.
3. Реалізація компетентнісно орієнтованого навчання.
4. Компетентнісно орієнтований урок та інші форми навчання громадянської освіти та історії.

Тема 2. Розвиток наскрізних умінь учнів засобами освітньої галузі

1. Поняття наскрізних умінь та їхні характеристики в контексті НУШ.
2. Конструювання вчителем навчальної діяльності учнів з розвитку наскрізних умінь засобами предметів і курсів освітньої галузі.
3. Критичне мислення як найважливіше вміння, що розвивається засобами освітньої галузі.

Тема 3. Моніторинг і оцінювання результатів компетентісно орієнтованого навчання

1. Особливості моніторингу і оцінювання навчальних результатів учнів з предметів і курсів освітньої галузі у контексті НУШ.
2. Оцінювальна діяльність вчителя і педагогіка партнерства.
3. Форми і методи моніторингу та оцінювання результатів навчання

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни «Компетентісно орієнтована методика навчання історії та громадянської освіти у ЗСО» спрямований на закріплення теоретичних знань і їх поглиблення, на набуття і удосконалення практичних навичок і умінь, що сприяє формуванню професійного світогляду майбутніх фахівців докторів філософії.

Самостійна робота поділяється на 4 теми (по 5 годин кожна).

Кожна самостійна робота передбачає виконання письмового завдання.

Звітуватись за виконання самостійної роботи бажано під час відповідного семінарського заняття.

Матеріали, підготовлені письмово, здаються (надсилаються) викладачу на перевірку.

№ з/п	Назви тем самостійних робіт	Кількість годин
1	Проаналізуйте керівні документи з освіти у контексті нових вимог до організації навчання учнів громадянської освіти та історії закладів середньої освіти. Складіть короткий огляд основних документів і матеріалів, які визначають сутність змін в освітньому процесі. Систематизуйте короткий виклад матеріалів у вигляді таблиці, визначивши основні положення з подальшим захистом цих положень на занятті у супроводі комп'ютерної презентації.	5 годин
2	Дослідіть наукові джерела з питань розробки окремих аспектів та запровадження компетентісного підходу у викладанні предметів і курсів освітньої галузі. Коротко (до 2 стор.) опишіть підходи різних авторів до проблеми, порівнюючи положення різних джерел. Наприкінці опису викладіть власні висновки. Підготуйтеся до викладу цих положень на занятті.	5 годин
3.	Проаналізуйте положення методики навчання одного предметів і курсів освітньої галузі у контексті тенденцій запровадження компетентісного підходу (обирайте методику відповідно до теми вашого дисертаційного дослідження). Викладіть ці положення у вигляді реферату (до 8-10 сторінок) та з обов'язковими прикладами з підручників, посібників та інтернет-джерел з практики викладання предмета/курсу. Підготуйтеся до обговорення цих положень на занятті у супроводі комп'ютерної презентації.	5 годин

4.	<p>Дослідіть питання відбору і реалізації форм і методів навчання у контексті компетентнісного підходу в практиці ЗСО на прикладі конкретного предмета/курсу.</p> <p>Складіть методичні рекомендації (основні критерії відбору і їх обґрунтування) щодо відбору форм і методів навчання для різних циклів освіти (базової і профільної).</p> <p>Побудуйте наративну або схематичну модель організації освітнього процесу одного з предметів/курсів освітньої галузі з урахуванням вимог компетентнісно орієнтованого навчання.</p> <p>Підготуйтеся до обговорення цих положень на занятті.</p>	5 години
	Разом	20

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни застосовуються наступні методи навчання:

- проблемна лекція із застосуванням ІКТ;
- дослідження аспірантами джерел і презентація результатів цих досліджень у різних формах (усно, письмово, за допомогою ІКТ);
- індивідуальні проекти аспірантів;
- групова, парна робота, дискусія, обговорення, практичні вправи, само та взаємооцінка.

Методи під час дистанційного навчання: телекомунікаційні (інтерактивні комп'ютерні відеоконференції, on-line консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії з використанням освітніх платформ (Zoom, Classroom, Google Meet) та месенджерів (Telegram, Viber).

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль успішності засвоєннями аспірантами навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування й оцінювання знань під час семінарських занять, виконання аспірантами самостійної роботи, проведення і перевірки письмових контрольних тестувань.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS та національною шкалою.

Очікувані результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються на першому занятті в семестрі. Враховуються бали, набрані на заняттях та під час заліку. При цьому обов'язково враховуються: присутність на заняттях та активність здобувача під час заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном чи іншими пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання та ін.

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них 85 балів здобувач може отримати впродовж роботи на семінарських, самостійних, лекційних заняттях, 15 балів – на заліку.

Схема нарахування балів з дисципліни подано у таблиці.

Поточне оцінювання, самостійна робота, залік									Сума балів
Змістовий модуль I		Змістовий модуль II						Підсумковий контроль	100
Л 1	С/р 1	Л 2	С1	С2	С3	С/р 2	С/р 3	С/р 4	
6	10	6	11	11	11	10	10	10	

Скорочення: Л – лекція; С – семінар; С/р – самостійна робота.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	задовільно
60-68	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Комп'ютерні презентації, тексти лекцій.
2. Методичні рекомендації з із самостійної роботи та підготовки до семінарських занять з дисципліни «Компетентісно орієнтована методика навчання історії та громадянської освіти у ЗСО» – рукопис.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Закон України «Про освіту». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 38-39, ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/paran186#n186>
2. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
3. Баханов К.О. Інноваційні системи, технології та моделі навчання історії в школі. Запоріжжя: Просвіта, 2004. 324 с.
4. Баханов К. О. Навчання історії в школі: інноваційні аспекти: Посібник. – Х.: Вид. група «Основа», 2005. 128 с.
5. Бібліографічний покажчик науково-методичних праць відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України (2018–2020 рр.). Київ : Педагогічна думка, 2021. 43 с.
6. Гупан Н. М. Розбудова методичного апарату шкільних підручників у вітчизняному дослідницькому полі модерної доби. *Проблеми сучасного підручника*. 2015. Вип. 15, Ч. 1. С. 167–177.

7. Джурило А.П., Глушко О.З., Локшина О.І., Маріуц І.О., Тименко М.М., Шпарик О. М. Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США : монографія. Київ : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с.
8. Довгий С. О., Топузов О. М., Бітаєв В. А. та ін. Музейна педагогіка в науковій освіті : монографія / ред. кол.: С. О. Довгий, О. М. Топузов, В. А. Бітаєв та ін. ; за наук. ред. С. О. Довгого. Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2020. 334 с.
9. Жук Ю. О. Теоретико-методичні засади організації навчальної діяльності старшокласників в умовах комп'ютерно орієнтованого середовища навчання: Монографія – Київ: Педагогічна думка, 2017. 468 с.
10. Забезпечення якості загальної середньої освіти у провідних країнах Європи та США : Монографія / Л.Л. Волинець, А.П. Джурило, Г.С. Єгоров, Н.М. Лавриченко, О.І. Локшина, Б.Ф. Мельниченко, О.С. Оржеховська, О.О. Першукова, Н.В. Шеверун, О.М. Шпарик. За заг. ред. Локшиної О.І. Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2014. 374 с.
11. Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи: збірник тез III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи», Київ, 29 березня 2021 р. (наукове електронне видання). Київ : Педагогічна думка, 2021. 268 с.
12. Контроль освітніх результатів учнів ліцею в умовах інтегрованого навчання : методичний посібник / Ільченко В. Р., Гуз К. Ж., Засєкіна Т. М., Ільченко О. Г., Гринюк О. С., Антонюк М. А., Олійник І. М., Білик Н. І., Ляшенко А. Х., Педенко В. П. [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 150 с.
13. Кремень В. Г. Загальна середня освіта України в контексті освіти країн Європи: тривалість і структура : наук.-аналіт. доп. / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т педагогіки НАПН України ; В. Г. Кремень, О. І. Ляшенко, О. І. Локшина ; [за участю А. П. Джурило, О. М. Шпарик (пер. з англ. додатків)]. Київ : Пед. думка, 2020. 56 с. : <https://doi.org/10.32405/978-966-644-555-4-2020-49>
14. Кришмарел В. Методи навчання філософії в контексті компетентнісно орієнтованої історичної і громадянської освіти в ліцеї. *Проблеми сучасного підручника*. 2019. Вип. 23. С. 123–132.
15. Кришмарел В. Ю. Інтеграція в загальній середній освіті: сутнісні особливості, світові тенденції, українські перспективи. *Український педагогічний журнал*. №1. 2021. С. 65–74.
16. Кришмарел В. Ю. Релігійнознавча компетентність у загальноосвітніх навчальних закладах: актуальність, генетика, складники. *Український педагогічний журнал*. 2016. №3. С. 66–74.
17. Кришмарел В. Ю., Малієнко Ю. Б., Мацейків Т. І., Ремех Т. О. Актуальні питання компетентнісно орієнтованої методики навчання історії та громадянської освіти в ліцеї : методичний посібник [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 334 с.
18. Кришмарел В. Ю. Вивчення питань релігії в курсі історії України у 7-8-х класах : методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2018. 96 с.
19. Кришмарел В. Ю. Навчання філософії в школі: основні тенденції. *Український педагогічний журнал*. 2018. № 3. С. 126–136.
20. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. - [Електронний ресурс]. Доступно: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
21. Малієнко Ю. Б. Методика компетентнісно орієнтованого навчання всесвітньої історії у 7-му класі : методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2018. 96 с.
22. Малієнко Ю. Б. Методика компетентнісно орієнтованого навчання історії в закладах загальної середньої освіти. *Український педагогічний журнал*. 2018. № 4. С. 90–99.

23. Малієнко Ю. Б. Нові підходи до формування змісту підручника «Історія Середніх віків» (7 клас). *Проблеми сучасного підручника*. 2015. Вип. 15, Ч. 1. С. 335–344.
24. Малієнко Ю. Б. Формування історичної компетентності засобами підручника з історії Середніх віків. *Проблеми сучасного підручника*. 2016. Вип. 16. С. 203–212.
25. Мацейків Т. І. Методика реалізації етнокультурної складової змісту історії України у 7-8 класах : методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2018. 96 с.
26. Модельна навчальна програма «Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Малієнко Ю.Б., Мороз П.В.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795). URL : <https://drive.google.com/file/d/1CY5z3nE00cge1IXTWu9WkgQxy5QO7EDL/view>
27. Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.). «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795). Київ 2021. 19 с. URL : https://drive.google.com/file/d/1rp6JE27MSfGIoJMg5gsDrb_5Ycnn-BPg/view
28. Мороз П. В. Дослідницька діяльність учнів у процесі навчання всесвітньої історії в основній школі : методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2018. 96 с.
29. Мороз П. В., Мороз І. В. Інтегроване навчання історії в 5-9 класах: стан практики та перспективи. *Український педагогічний журнал*. № 3. 2021. С. 66–77.
30. Мороз П. В., Мороз І. В. Практичні аспекти організації дослідницької діяльності в процесі навчання історії в основній школі. *Український педагогічний журнал*. 2018. №. 4. С. 99–109.
31. Мороз П. В., Мороз І. В. Реалізація дослідницького підходу в шкільному підручнику історії (на прикладі підручника «Всесвітня історія. Історія України» для учнів 6 класу). *Проблеми сучасного підручника*. 2015. Вип. 15 (2). С. 53–66.
32. Мороз П. В., Мороз І. В., Власов В. С. Історія України в джерелах : практикум. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 564 с.
33. Організаційно-педагогічні засади функціонування опорних закладів освіти в умовах децентралізації : монографія / Калініна Л. М., Онаць О. М., Лісова Н. В., Малихін О. В., Арістова Н. О., Топузов М. О., Калініна Г. М., Мальога М. М. [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 256 с.
34. Пометун О. Запитання на уроці: Навіщо? До кого? Як і про що?. Київ. 2019. 96 с.
35. Пометун О.І. Принципи конструювання підручника історії з позиції системного підходу. *Проблеми сучасного підручника*. 2016. Вип.17. С. 388-402.
36. Пометун О.І. Реалізація компетентнісного і діяльнісного підходів у сучасному підручнику історії. *Український педагогічний журнал*. 2015. № 1. С. 15–18.
37. Пометун О.І. Система пізнавальних завдань у компетентнісно орієнтованому підручнику історії. *Проблеми сучасного підручника*. 2015. Вип. 15, ч. 2. С. 186-197.
38. Пометун О. І., Гупан Н. М. Відкриті та закриті запитання в розвитку критичного мислення учнів на уроках історії. Scientific Collection «InterConf», (42): Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Theory and Practice of Science: Key Aspects» (February 19-20, 2021, Rome, Italy). Rome: Dana, 2021. С. 385–393. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/724335>
39. Пометун О., Гупан Н. Використання кооперативного навчання учнів у загальноосвітній школі в Україні: практика і проблеми. *Scientific Letter of Academic society of Michal Baludansky*. 2017. № 5/2. С. 88–92.
40. Пометун О. І., Гупан Н. М. Критичне мислення як педагогічний феномен. *Український педагогічний журнал*. 2018. № 3. С. 89–98.
41. Пометун О., Гупан Н. Методика розвитку критичного мислення учнів ліцею на уроках історії: методичний посібник [Електронне видання]. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. 250 с.

42. Пометун О. І., Гупан Н. М. Навчання історії як освітній простір розвитку критичного мислення учнів. *Хуманитарни Балкански изследования*. 2018. № 1. С. 60–64.
43. Пометун О. І., Гупан Н. М. Практичні заняття з історії в основній школі : методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2018. 160 с.
44. Пометун О.І., Гупан Н.М. Розвиваймо критичне мислення як наскрізне уміння у навчанні історії. *Педагогічна освіта: теорія і практика : збірник наукових праць*. 2019. Випуск 27 (2-2019). С. 92–98.
45. Пометун О. І., Гупан Н. М., Власов В. С. Компетентнісно орієнтована методика навчання історії в основній школі : методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2018. 208 с.
46. Пометун О.І., Ремех Т.О. Оцінювання учнів із громадянської освіти в контексті компетентнісного підходу. *Український педагогічний журнал*. 2019. №1. С. 86–97.
47. Процеси диференціації в шкільній освіті незалежної України (історико-аналітичний аспект) : монографія / авт. кол.: Дічек Н.П., Антонєць Н.Б., Гупан Н.М., Загородня А.А., Куліш Т.І., Шевченко С.М.; за заг. ред. док. пед. наук, проф. Н.П. Дічек. – Київ : Педагогічна думка, 2019. 364 с.
48. Пушкарьова Т. О., Топузов О. М. Інтегративно-діяльнісна педагогіка: монографія. Київ : Педагогічна думка, 2019. 304 с.
49. Ремех Т. О. Компетентнісно орієнтований підручник із основ правознавства. *Проблеми сучасного підручника*. 2017. Вип. 19. С. 299–309.
50. Ремех Т. О. Методика навчання учнів 9-го класу основ правознавства: методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2018. 96 с.
51. Ремех Т. О. Практичні заняття з правознавства: методичний аспект. *Український педагогічний журнал*. 2016. №4. С. 43–51.
52. Ремех Т. О. Реалізація внутрішньопредметних зв'язків у шкільних підручниках із правознавства. *Проблеми сучасного підручника*. 2015. Вип. 15, Ч. 2. С. 209–220.
53. Ремех Т. О. Розвиток історичної компетентності десятикласників засобами підручника історії України. *Проблеми сучасного підручника*. 2019. Вип. 23. С. 244–259.
54. Ремех Т., Пометун О. Методика навчання учнів ліцею громадянської освіти : методичний посібник [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 222 с.
55. Тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї : монографія. / О. І. Локшина, А. П. Джурило, О. З. Глушко, С. М. Кравченко, Н. В. Нікольська, М. М. Тименко, О. М. Шпарик ; за заг. ред. Локшиної О.І. [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 257 с. <https://doi.org/10.32405/978-617-8124-17-5-2021-350>
56. Топузов О. М., Малихін О. В., Опалюк Т. Л. Педагогічна майстерність: розвиток професійно-педагогічної адаптивності та соціальної рефлексії майбутнього вчителя: навчальний посібник. Київ: Педагогічна думка, 2018. 292 с.
57. Трансформаційні процеси у шкільній освіті країн Європейського Союзу та США: монографія / А.П. Джурило, О.З. Глушко, О.І. Локшина, І.О. Маріуц, М.М. Тименко, О.М. Шпарик. Київ: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с.
58. Moroz P. V., Moroz I. V. Conceptual bases of the research activity in the process of teaching world history at the secondary school. *Український педагогічний журнал*. 2015. №3. С. 102–115.
59. Moroz P., Moroz I. Implementation of the competence approach in the process of designing «The history of Ukraine in the sources». *Педагогічна освіта: теорія і практика : збірник наукових праць*. Випуск 27 (№ 2-2019). С. 72–77.
60. Remekh T. Potential capacity of the Law practical course in the school children's legal education. *Освіта та розвиток обдарованої особистості. Серії «Педагогіка» та «Психологія»*. 2015. № 12 (43) (грудень). С. 5–8.
61. Remekh T.O. On the structure of the pupil's law subject competence. *SWorld Journal*. 2015. P. 8–13.

62. Remekh Tetyana. A modern Law textbook : what is like. Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky. No. 5A, 2017. P. 108–110.

Додаткова

1. Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи [Текст] : аналіт.-метод. матеріали / [Н. І. Богданець-Білокаленко та ін. ; уклад. М. В. Головка ; за заг. ред. О. М. Топузова] ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т педагогіки. - Київ : Педагогічна думка, 2021. - 190 с.

2. Діагностика та компенсація освітніх втрат у загальній середній освіті України : методичні рекомендації / кол. автор.; за загальною редакцією О. М. Топузова; укл. М. В. Головка. [Електронне видання]. Київ : Педагогічна думка, 2023. 187 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-644-736-7-2023-190>. URL: <https://undip.org.ua/library/diagnostyka-ta-kompensatsiia-osvitnikh-vtrat-u-zahalniy-seredniy-osviti-ukrainy-metodychni-rekomendatsii/>.

3. Енциклопедія освіти / Нац. акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень; заст. гол. ред. В. І. Луговий, О. М. Топузов; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва; 2-ге вид, допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.

4. Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови. Методичний поради́ник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового навчального року : методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засекиної : Ін-т педагогіки НАПН України. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2022. 296 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-983-360-0-2022-70>.

5. Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: реалії, досвід, перспективи / методичний поради́ник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового 2023–2024 навчального року : методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засекиної ; Ін-т педагогіки НАПН України. [Електронне видання]. Київ : Педагогічна думка, 2023. 192 с. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-644-737-4-2023-192>. URL: <https://undip.org.ua/library/zahalna-serednia-osvita-ukrainy-v-umovakh-voiennoho-stanu-ta-vidbudovy-realii-dosvid-perspektyvy-metodychni-rekomendatsii/>.

6. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В.Овчарук. – К.: “К.ІС.”, 2004. –112 с.

7. Нагірняк М. Я., Мачинська Н. І. Практичні аспекти організації навчального процесу у вищому навчальному закладі // *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*. - 2011. - № 5(2). - С. 191-196. - URL :http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vldubzh_2011_5%282%29_35

8. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / НАПН України; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ : Пед. думка, 2016. 448 с. (До 25-річчя незалежності України). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/166230/>.

9. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні : монографія / Нац. акад. пед. наук України ; редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), О. М. Топузов (заст. голови); за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 384 с. (До 30-річчя незалежності України). DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua>. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726223/>.

10. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (схвалена Указом Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013 [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України. Законодавство України* : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text>.

11. Нова українська школа: основи Стандарту освіти. – Львів, 2016. – 64 с.

12. Пометун, О. (2015). Реалізація компетентнісного і діяльнісного підходів у сучасному підручнику історії. *Український педагогічний журнал*. 2, 146–157.

13. Пушкарьова Т. О., Топузов О. М. Інтегративно-діяльнісна педагогіка: Т. О. Пушкарьова, О. М. Топузов/ монографія – Київ : Педагогічна думка, 2019. – 304 с.
14. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи /Підр. для студ. пед. факультутів. – К. : Генеза, 2002.- 368 с.
15. Сисоєва С.О., Мачинська Н.І. Загальнопедагогічна підготовка майбутнього вчителя у педагогічному коледжі: технологічні аспекти: Навчально-методичний посібник. – К.: Міленіум, 2006. – 154 с.
16. Терлецька, Л. Вибір активних методів навчання в організації навчально-пізнавальної діяльності підлітків. Людинознавчі студії: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. – 2014/ - № 29 (1), с. 193–201.
17. Топузов Олег, Засекіна Т. Концепція підручників як складників дидактичної системи адаптаційного циклу навчання. Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / [ред. кол.; голов. Ред. О.М.Топузов]. 2022. Вип. 28. С. 191 – 201. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2022-28-191-201>
18. Топузов О. М., Засекіна Т. М. Науково-методичний супровід нової української школи. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2021. Том 3. № 2. DOI: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-2-17-13>. URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/200>
19. Lokshyna Olena, Topuzov Oleg. COVID-19 and education in Ukraine: Responses from the authorities and opinions of educators. *Perspectives in Education*, Vol. 39 No. 1 (2021): COVID-19 special issue: Opportunity to rethink and restructure education in the world / COVID-19 and the impact on basic and special education. P. 207-230. DOI <https://doi.org/10.18820/2519593X/pie.v39.i1.13>

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 10 від «05» жовтня 2023 р.).

Пометун О. І., Ремех Т. О., Малієнко Ю. Б., Мороз П. В. Компетентнісно орієнтована методика навчання історії та громадянської освіти. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) / Пометун О. І., Ремех Т. О., Малієнко Ю. Б., Мороз П. В. [Електронне видання]. – Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2023. – 21 с.

Рецензенти:

Біда Олена Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та психології Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці І;

Назаренко Тетяна Геннадіївна, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу Інституту педагогіки НАПН України.

Компетентнісно орієнтована методика навчання історії та громадянської освіти

Зміст курсу висвітлює нову методологію організації навчання історії та громадянської освіти у ЗСО, пов'язану з переходом до Нової української школи на засадах компетентнісного підходу, розкриває особливості реалізації окремих компонентів навчального процесу в його взаємозв'язках і закономірностях як технології. Дає можливість сформувати у аспірантів здатність проектувати та здійснювати теоретично обґрунтований навчальний процес на основі прогнозування його результатів.

Competence-oriented methodology of teaching history and civic education

The content of the course highlights the new methodology of organizing history and civic education in secondary school level, related to the transition to the New Ukrainian School on the basis of competence approach, reveals the features of the main components of the educational process in its relationships and patterns as technology. Gives the opportunity to form in post graduate students the ability to design and implement theoretically substantiated educational process based on forecasting its results.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2023 рік

© Пометун О. І., 2023 рік

© Ремех Т.О., 2023 рік

© Малієнко Ю. Б., 2023 рік

© Мороз П. В., 2023 рік